

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ.....	7
1.1. Сутність та значення сільського зеленого туризму.....	7
1.2. Правові засади регулювання сільського зеленого туризму в Україні.....	15
1.3. Особливості розвитку підприємництва у сфері сільського зеленого туризму	23
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ОСНОВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ.....	33
2.1. Стан підприємництва у сфері сільського зеленого туризму в Україні.....	33
2.2. Оцінка стану розвитку сільського зеленого туризму в Одеському регіоні.....	43
2.3. Тенденції розвитку агроосель як суб'єктів підприємництва у сфері зеленого туризму.....	49
РОЗДІЛ 3 РОЗРОБКА РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ПЕРСПЕКТИВНИХ НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В ОДЕСЬКОМУ РЕГІОНІ.....	62
3.1. Шляхи підвищення привабливості продуктів сільського зеленого туризму в Одеському регіоні.....	62
3.2. Пропозиції щодо створення нового туристичного продукту..	71
3.3. Використання маркетингової політики просування для популяризації сільського зеленого туризму Одеського регіону.....	80
ВИСНОВКИ.....	92
Список використаних джерел.....	98
Додатки.....	108

ВСТУП

Україна, обравши своїм стратегічним курсом інтеграцію до структур Європейського Союзу, прийняла виклик часу щодо прискореного реформування різних сфер соціально-політичного і економічного життя країни, зокрема, сфери послуг туризму, трансформуючи її до стандартів Європейського Союзу. Світовий досвід прогресивного господарювання надає туризму перше місце серед інших галузей економіки за обсягами експорту товарів та послуг. За даними Всесвітньої туристичної організації, у понад 40 державах світу туризм став основним джерелом наповнення бюджету, а у 70 країнах – однією з трьох основних статей. За останні десятиліття кількість туристів у світі неухильно зростала і досягла третини населення земної кулі. За прогнозами фахівців, XXI століття буде століттям туризму, і до цього потрібно відповідно готуватися.

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що сьогодні найбільш динамічно зростаючим сектором світового туристичного господарства є сфера сільського зеленого туризму. Для України сільський зелений туризм – нове поняття, хоча відпочинок на селі використовувався відомими українськими письменниками, художниками, артистами і політиками з давніх часів. Досить помітним цей вид туристичного бізнесу став в XX столітті. Сучасний досвід та наукові дослідження засвідчують, що прискорений розвиток сільського зеленого туризму може відіграти роль катализатора структурної перебудови економіки, забезпечити демографічну стабільність та розв'язання нагальних соціально-економічних проблем у сільській місцевості. Україні стратегічно важливо швидко подолати відставання у цій сфері і реалізувати наявний багатий туристичний потенціал шляхом проведення виваженої політики державного регулювання, зокрема і на регіональному рівні. Тому тема обраного дослідження є актуальною.

Питання розвитку сільського зеленого туризму досліджували такі вчені-економісти: О.М. Березін, П.А. Горішевський, В.П. Васильєв, Ю.В.

Зінько, М.М. Костриця, С.Г. Нездоймінов, М.Й. Рутинський, Войцех Одзімек, Маркіян Желяк, Н.В. Чорненька та інші науковці. Проте, зважаючи на актуальність питання щодо розвитку сільського зеленого туризму, виникає необхідність у більш глибокому дослідженні цього виду туризму як перспективного напрямку розвитку загального піднесення економічного рівня України та її регіонів.

Метою дослідження є провести аналіз сільського зеленого туризму як перспективного напрямку розвитку Одеського регіону.

Для реалізації мети дослідження необхідно було вирішити низку взаємопов'язаних завдань:

- визначити сутність та значення сільського зеленого туризму;
- сформулювати правові засади регулювання сільського зеленого туризму в Україні;
- визначити особливості розвитку підприємництва у сфері сільського зеленого туризму;
- проаналізувати стан підприємництва у сфері сільського зеленого туризму в Україні;
- надати оцінку стану розвитку сільського зеленого туризму в Одеському регіоні;
- виявити тенденції розвитку агроосель як суб'єктів підприємництва у сфері зеленого туризму;
- окреслити шляхи підвищення привабливості продуктів сільського зеленого туризму в Одеському регіоні;
- розробити пропозиції щодо створення нового туристичного продукту;
- обґрунтувати доцільність використання маркетингової політики просування для популяризації сільського зеленого туризму Одеського регіону.

Об'єктом дослідження є процес розвитку сільського зеленого туризму в Одеському регіоні. *Предметом* дослідження є сукупність теоретичних та

практичних аспектів розвитку економічних відносин, що виникають в процесі функціонування сільського зеленого туризму в Одеському регіоні.

Методи дослідження. З метою досягнення поставлених завдань у роботі використовувалися такі методи дослідження: узагальнення та систематизації (для визначення сутності понять «сільський зелений туризм»); системного і комплексного аналізу (для визначення тенденцій розвитку сільського зеленого туризму в регіонах України); розрахунково-аналітичні та порівняльні методи (для дослідження сучасних тенденцій розвитку сільського зеленого туризму в регіонах); економіко-математичні методи (для розрахунку інтегрального показника розвитку забезпеченості природно-ресурсним потенціалом туристичних регіонів України); метод системного аналізу та синтезу (для розробки концепції розвитку сільського зеленого туризму); графічні й табличні методи (для наочного зображення статистичного матеріалу, візуалізації теоретичних та практичних положень).

Інформаційна база дослідження. Інформаційно-нормативною базою дослідження стали закони України, Укази Президента України, нормативні документи Кабінету Міністрів України, офіційні матеріали Державної служби статистики України, офіційні матеріали Державної служби статистики України у Одеській області та Департаменту інфраструктури та туризму Одеської обласної державної адміністрації, офіційні матеріали та публікації міжнародних організацій, наукові публікації вітчизняних і зарубіжних учених.

Окремі результати кваліфікаційної роботи містяться в матеріалах студентської конференції:

Задаченкова Ю. А. Тенденції розвитку сільського зеленого туризму в Одеському регіоні. *Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та вчених. (м. Одеса, 10 квітня 2019 р.) Одеса: ОНЕУ, 2018. С. 536 – 540.

ВИСНОВКИ

Метою дослідження в роботі було проведення аналізу сільського зеленого туризму як перспективного напрямку розвитку Одеського регіону.

Найбільш повним, на наш погляд, є визначення сільського зеленого туризму як специфічного виду туристичної діяльності, що акумулює різні форми організації туризму, які реалізуються на базі села, що своїм наслідком здійснює соціо-еколого-економічний вплив на розвиток сільських територій регіону шляхом раціонального використання наявного природно-ресурсного та людського потенціалу.

Розвиток сільського зеленого туризму в Україні охоплює широке коло туристично-рекреаційної діяльності, а саме: відпочинок у туристичних та курортних центрах, розташованих у селищах та містечках (зелений туризм), стаціонарний відпочинок у сільській місцевості (сільський туризм), відпочинок у сільських приватних господарствах (агротуризм), а також поєднання відпочинку із заняттям екологічним сільським господарством (екологічний туризм) всебічно сприяють розвитку даного виду туристичної та рекреаційної діяльності. Тобто, ці види туризму мають на меті відпочинок у сільській екологічно чистій місцевості й максимальне наближення до природи без заподіяння шкоди екосистемі, що визначає екологічну орієнтацію визначених видів туризму та використання матеріально-технічної бази і туристичних ресурсів сільських територій.

Сільський зелений туризм розглядається в законодавчих актах як один із засобів отримання доходів сільським населенням, як компонент комплексного розвитку сільських територій і сільської інфраструктури, а також як один із чинників стратегії подолання бідності у сільській місцевості. Актуальною проблемою правової підтримки сільського туризму є формування організаційно-господарського механізму його функціонування.

Підприємництво у сфері сільського зеленого туризму є специфічною та особливою діяльністю, яка ґрунтується на одночасному використанні

власних ресурсів (приватні будинки власників домогосподарств) та природних ресурсів. Підприємництво сільського зеленого туризму чинить локальний позитивний вплив на сільську територію і сільську громаду, у межах якої він функціонує, та сприяє:

- зниженню рівня безробіття на сільських територіях;
- диверсифікації економічної діяльності і розвитку інших галузей (промисли, ремесла, торгівля, будівництво);
- збереженню й розвитку історико-культурної спадщини села як джерела туристичної атракційності території; розвитку інфраструктури сільських територій;
- зростанню активності членів сільської громади та посиленню взаємодії з органами місцевого самоврядування.

З аналізу стану розвитку сільського зеленого туризму в Україні в загалі і в Одеському регіоні зокрема, можна зробити наступні висновки:

1. За досліджуваний період в Україні поступово розвивається сфера зеленого туризму. Так, в порівнянні з 2012 роком, в 2017 році кількість розміщених осіб в агрооселях зростає на 62,8%. При цьому майже такими ж темпами зростає кількість садіб зеленого туризму.

2. Якщо нестабільність та військові дії в країні сприяли зниженню активності сільського зеленого туризму в 2014-2015 роках, то за останні роки йде поступове зростання, як обсягу кількості агроосель, так і кількості туристів, що їх відвідали, і зрозуміло, зростають доходи господарів від надання зазначеного виду послуг.

3. Станом на кінець 2017 року основна кількість агроосель в Україні зосереджена в Карпатському регіоні (більше 93%), з них 81,17% фізичних осіб-підприємців, які надають послуги сільського зеленого туризму зареєстровані в Івано-Франківській області, 4,24% - в Львівській області, 3,71% - в Чернівецькій.

4. Беззаперечним лідером в розміщенні сільських зеленів туристів залишається Івано-Франківська область (66,73% загального обсягу туристів),

друге місце посідає Чернівецька область (8,45%), третє – Тернопільська область (4,95%), більше 3% туристів відвідали Хмельницьку, Волинську та Львівські області.

5. Однією з ключових проблем нарощування обсягів надання зелених послуг у сільській місцевості Одеської області залишається низький рівень офіційної реєстрації суб'єктів сільського зеленого туризму. Так, за даними Державної служби статистики України, в Одеській області кількість фізичних осіб підприємницьких структур у сфері сільського зеленого бізнесу становить 3 садиби, а як свідчать матеріали спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні, в 2017 р. послуги сільського зеленого туризму в Одеській області надають: «Куба – далеко» (с. Приморське), етно-еко-хата «Білочі» (с. Шершенці), гостьовий дім «Сафьяни» (сmt. Біляївка), зелена садиба «Лагуна» (сmt. Біляївка), етнографічний комплекс-музей «Фрумушика-Нова» (сmt. Татарбунари), ТОВ «Промислово-торгівельна компанія Шабо» (с. Шабо). Зауважимо, що реальної ситуації щодо зеленого туризму статистичний облік в регіоні не відображає – офіційні дані занижені. Це визвано неврегульованістю організаційних, правових, юридичних, соціальних норм і стандартів розвитку зеленого туризму як в Україні, так і в Одеській області.

6. Підприємництво в сфері зеленого туризму в Одеській області розвинуто слабкіше ніж в інших регіонах України. Так, частка садиб складає на протязі 2015 – 2017 років 0,8% від їх загальної кількості, в якій було розміщено 2% загальної кількості «зелених» туристів, дохід від яких складає 1,5% від загального суми доходів в сфері сільського зеленого туризму в цілому по Україні за рік.

7. Основними стримуючими чинниками в області та Південному регіоні загалом сьогодні є:

- незадовільний стан розвитку соціальної інфраструктури та технічних комунікацій (тепло-, водопостачання, наявність соціально-побутових об'єктів, необлаштованість сіл, транспортних мереж тощо);

- низький рівень життя сільського населення, що знижує потенційну привабливість для вітчизняних і зарубіжних туристів;
- недосконале чинне законодавство у галузі стандартизації, сертифікації, маркування «зелених» послуг, категоризації суб'єктів ринку туристичних послуг;
- низька якість послуг, рівень інформаційно-маркетингового супроводження зеленого туризму;
- відсутність чіткої стратегії розвитку зеленого туризму на регіональному та державному рівнях.

8. На сьогодні особливо важливо просувати в Україні саму ідею сільського туризму в цілому. Насамперед мають бути активізовані місцеві органи влади щодо підтримання сільського зеленого туризму, які мають зрозуміти, що зелений туризм – це додаткові гроші й поліпшення інфраструктури регіону. Тому вони мають забезпечувати:

- розвиток обслуговуючої інфраструктури, дорожньо-транспортний зв'язок; сприяння ініціативі щодо позначення велосипедних та пішохідних маршрутів, упорядкування пляжних місць;
- допомогу в організації регіональних ярмарок, виставок; допомогу з інформаційним забезпеченням цього виду підприємницької діяльності (реклама, видання брошур про туристичний потенціал регіону та його окремих районів, адрес агротуристичних господарств тощо); сертифікація бази для ночівлі та ін.

Таким чином, вважаємо, що для розвитку підприємництва у сфері сільського туризму в Одеському регіоні необхідно забезпечення низки умов:

1. Для того, щоб місцевість стала туристичною локацією для сільського туризму необхідною є системна мережа туристичних об'єктів, а також укладання спільних угод між суб'єктами державного та приватного секторів. Залучення громади є ключовим елементом цього процесу.

2. Туристичні об'єкти в сільській місцевості мають бути легко доступними потенційним відвідувачам завдяки надійній транспортній системі.

3. Діяльність громади повинна бути спрямована на підтримку розвитку інфраструктури сільського туризму, шляхом сприяння, просування, підтримки та надання технічної допомоги у розбудові туристичної локації.

4. Сільські громади повинні мати інформаційно-візитний центр, де туристи можуть отримати інформацію про місцеві туристичні принади, місця проживання тощо.

5. Необхідність створення та використання потенціалу партнерства з сегментами культурної спадщини.

6. Регіональний бренд, який повинен об'єднати всі функціональні та емоційні вигоди під однією ідентичністю (імідж та позиціонування туристичної території), щоб створити незабутнє враження у туриста.

7. Підприємствам сільського туризму необхідно визначити креативні засоби підтримки фінансування сільського туризму, прагнучі максимально збільшити та використати існуючі маркетингові зусилля.

8. Необхідним є детальне дослідження екологічного та туристичного потенціалу, зокрема ландшафту, охорони природи та культурної спадщини, структурування сільської економіки від первинної продукції до сектору послуг.

9. Інформація про туристичний ринок, яка повинна включати професійні характеристики суб'єктів туристичного ринку, географію відвідувачів (туристів), спосіб їх життя, мета подорожі тощо.

10. Необхідність практичного навчання діючих та нових суб'єктів туристичного ринку методам ефективного ведення туристичної діяльності.

11. Оцінка та підвищення корисності туристичної діяльності, яка повинна проводитись з точки зору збереження та створення робочих місць, диверсифікації видів туристичної діяльності, рівня задоволеності туристів,

кваліфікаційних вимог до робочої сили, екологічного захисту та участі громадськості у розвитку сільського зеленого туризму

12. Створення нових туристичних продуктів сільського зеленого туризму.

В роботі рекомендовано впровадження нового туристичного продукту зеленого сільського туризму «Відпочинок в агрооселі «Відтворення» в Савранському районі Одеської області, який може принести більше 200 тис. грн. річного прибутку його власникам. Для успішного розвитку даного туристичного продукту необхідно застосовувати маркетингові засоби, зокрема засоби реклами та просування послуг, які надаються. Використання та практичне впровадження комплексу маркетингу, дозволить сформувати позитивну репутацію агрооселі «Відтворення», вивести діяльність на рентабельний рівень та зайняти відповідну нішу на ринку послуг.

Запропоновані заходи дозволять підвищити якість та привабливість продуктів сільського зеленого туризму Одеського регіону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреева Н., Нездоймінов С., Дишловий І. Сучасна організація аграрного туризму в Україні як перспективний напрямок розвитку сільських територій. Економіст. 2011.№7. С. 25 – 28.
2. Аніщенко А. П. Зелений туризм як напрям трудової соціалізації сільської молоді в інформаційному суспільстві. Вісник ХДАК. 2014. Вип. 44. С. 127-132.
3. Бондар К. А. Сучасний стан розвитку сільського туризму в Україні. Туристичний бізнес: сучасні тренди та стратегії розвитку. Матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції КНЕУ, 16 березня 2018 р., Київ. 2018. С. 39 -42
4. Биржаков М.Б. Система американского высшего и последипломного образования. Туристические фирмы. 1996. Вып. 10. С.170-171.
5. Биркович В. І. Сільський зелений туризм – пріоритет розвитку туристичної галузі України. Стратегічні пріоритети. Науково-аналітичний щоквартальний збірник. 2008. № 1 (6). С. 138–143.
6. Булах Т. М. Сільський туризм як перспективний напрям для соціально-економічного розвитку села. Формування ринкових відносин в Україні. 2010. №11. С. 143–147.
7. Васильєва Н.В. Зелений туризм – панацея чи черговий міф? URL: <http://www.greentour.com.ua>. (дата звернення: 14.01.2019).
8. Власенко І. В. Особливості сільського зеленого туризму та перспективи його розвитку в Україні. Збалансоване природокористування. 2016. № 1. С. 37–41.
9. Власенко І.В. Регіональні особливості формування маркетингових заходів розвитку сільського зеленого туризму. Науковий вісник ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького, 2017, т 19, № 81 С. 3-9.

10. Вольнец .Г. Сценарии и стратегия цлчнення туристической привлекательности. Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції. Херсон. 2104. №1. С. 166-170.
11. Габа М. І. Сільський зелений туризм – перспективний вид туризму для реформування економіки України. Екологічні проблеми . 2016. С. 88 – 94.
12. Гальків Л. І., Килин О.В. Чинники та соціально-економічні ефекти розвитку сільського зеленого туризму в Україні. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Проблеми економіки та управління : збірник наукових праць. 2015. № 815. С. 22–27.
13. Гальків Л. І., Кулиняк І. Я. Статистичне оцінювання розвитку туристичного бізнесу в областях Західної України. Стратегічні напрями розвитку рекреації у туристичній діяльності та її вплив на соціально-економічний стан західного регіону України: монографія; за ред. О. І. Скаска. Львів : Растр–7, 2017. С. 59–94.
14. Гоголь Т.В. Багатофункціональний розвиток сільських територій – стратегічна мета державної регіональної політики. Державне управління: теорія і практика. 2011. №1. С. 1-10.
15. Горішевський П., Васильєв В., Зінько Ю. Сільський зелений туризм: організація надання гостинності. Івано-Франківськ: Місто НВ. 2003. 148 с.
16. Гусєв В.О., Мужилко О.О. Парадигма сталого інноваційного розвитку України. Економіка та держава. 2011. №9. С.115-118
17. Дармостук Д. Г. Тенденції розвитку зеленого туризму в Україні. Теорія та практика державного управління. 2017. №2. С. 1-7.
18. Дарчук В. Г. Аналіз розвитку сільського (зеленого) туризму в Україні. Економіка Крима. 2013. № 1. С. 281-286.
19. Дарчук В.Г. Формування стратегічних основ розвитку сільського (зеленого) туризму в Україні: автореф. дис....канд.. екон.наук: 08.00.03. Донецьк. 2014. 21 с.
20. Дворник І.В. Диференціація доходів сільського населення України. Економіка АПК. 2014. № 11. С. 101-106.

21. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. (дата звернення: 14.01.2019).
22. Дідик Н.В., Варшава О.В. Розвиток зеленого туризму – пріоритетне завдання для України. Науковий вісник Мукачівського державного університету. 2017. №9. С.763 – 767.
23. Дутка Г. Розвиток рурального туризму в Україні. ВІСНИК КНТЕУ. 2018. № 3. С. 79 – 89.
24. Дяконова М.В., Степанова С.В. Розвиток туризму як один із шляхів вирішення проблеми зайнятості сільської молоді. Облік і фінанси. 2014. № 1(63). С. 138-143.
25. Забуранний С.В. Розвиток туристичної діяльності у сільській місцевості України. Економіка АПК. 2014. № 4. С. 100-105.
26. Задаченкова Ю.А. Тенденції розвитку сільського зеленого туризму в Одеському регіоні. *Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та вчених. (м. Одеса, 10 квітня 2019 р.) Одеса: ОНЕУ, 2018. С. 536 – 540.
27. Заец М. А., Боридько О. М. Стратегічні напрямки розвитку туристичного бізнесу в Одеському регіоні. Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. 2018. Том 17. Вип. 1. С. 53 -71
28. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» №23 від 2.03 2015 р. . URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>. (дата звернення: 24.01.2019).
29. Закон України «Про особисте селянське господарство». №742-IV від 15 травня 2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. №29. Ст. 232.
30. Закон України «Про туризм». №324/95-ВР від 15 вересня 1995 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80>.(дата звернення: 24.01.2019).

31. Івашина Л.П. Взаємодія органів державної влади у розвитку сільського зеленого туризму. Науковий журнал Класичного приватного університету «Держава та регіони. Серія: Державне управління». 2017. № 2. С.44 – 49.
32. Івашина Л.П. Вплив органів державної влади на розвиток сільського зеленого туризму. *«Взаємозв'язок політики і управління: теоретичний і прикладний аспект»*: матеріали круглого столу від 02 червня 2017р. м. Дніпро, Національна академія державного управління при президентові України. Дніпропетровський регіональний інститут державного управління. М. Дніпро. С. 76–78.
33. Ігнатенко М.М., Мармуль Л.О., Сарапіна О. А. Соціально-економічний потенціал сільських територій як основа розвитку підприємств сільського зеленого туризму на засадах інноваційності. Економіка та менеджмент культури. № 2. 2016. С. 32-38.
34. Ільїна М. Проблеми оцінювання економічної діяльності підприємств сільського зеленого туризму. Економіст. 2016. № 6. С. 16–20.
35. Ілляшенко С.М., Ілляшенко Н.С., Щербаченко В.О. «Зелений» туризм як один з напрямів сталого розвитку регіону. Економіка України. 2013. № 8. С.33-39.
36. Кифяк В.Ф. Організація туризму: навчальний посібник. Чернівці: Книги – ХХІ. 2008. 344 с.
37. Клейменов А.М., Сергеев Б.И. Инновационные процессы в развитии туризма. Культура народов Причерноморья. 2014. Т.2. № 52. С. 62 – 66.
38. Кожухівська Р. Б. Напрями застосування інформаційних технологій в комунікаційних стратегіях українських туристичних підприємств та підприємств індустрії гостинності. Бізнес Інформ. 2015. № 10. С. 55–60.
39. Козубова Н.В. Туристичні послуги як об'єкт ринкових відносин в Україні. Інноваційна економіка. 2014. № 2 (51). С. 137- 144.
40. Конспект лекцій з дисципліни «Сільський та зелений туризм» для студентів напряму підготовки 6.140103 «Туризм». Полтава: ПНТУ, 2015. 101 с.

41. Концепція Державної цільової програми розвитку туризму та курортів на період до 2022 року. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/638-2013>. (дата звернення: 26.01.2019).
42. Корчинська О. О. Оцінка стану підприємництва у сфері сільського зеленого туризму в Україні. Наук. вісн. Міжнар. гум. ун-ту. Серія: Економіка і менеджмент. 2015. Вип. 10. С. 139–143.
43. Кравцов С.С., Туріянська М.М. Концепція державного регулювання регулювання сільського зеленого туризму: монографія. Донецьк: Донецьк.інст.турист.бізнесу, 2014. 194с.
44. Красноручий О. О., Зайцев Ю.О. Економічні передумови активізації діяльності аграрних підприємств в сфері зеленого (сільського) туризму. *Сучасні особливості формування і управління інноваційним потенціалом регіонального розвитку туризму та рекреації із залученням молодіжного ресурсу* : зб. наукових праць. – Тернопіль: ТНТУ, 2015. С. 154-157.
45. Крюкова І. О. Стратегічні імперативи розвитку зеленого туризму у Південному регіоні України. Економічний форум. 2015. №1. С. 69–74.
46. Крюкова І.О. Сучасний стан та перспективи розвитку сільського зеленого туризму в Одеській області. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. 2015. №2. - С. 462 – 466.
47. Кулініч О.В., Аніщенко А.П., Меляков А.В., Дармостук Д.Г. Порадник організатору та власнику агрооселі: методичні рекомендації: Інститут соціальної політики регіону. 2016. 84 с.
48. Кудла Н.Є. Сільський туризм: основи підприємництва та гостинності: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури». 2015. 152 с.
49. Кузик С. П. Географія туризму: навчальний посібник. К.: Знання, 2011. 271 с.
50. Маєвський Я. Агротуризм: поради для сільського господаря. Львів, 2005. 80 с.
51. Мазур С. А., Прилуцький А. М. Сільський туризм як перспективний напрям розвитку внутрішнього туризму. Електронне фахове видання

- «Ефективна економіка». 2018. №2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6122>. (дата звернення: 22.01.2019).
52. Маховка В.М. Сучасні організаційно-правові аспекти організації підприємств сільського (зеленого) туризму в Україні. URL: <http://77.121.11.9/xmlui/handle/PoltNTU/103?show=full> . (дата звернення: 26.01.2019).
53. Михайлюк О.Л., Давиденко І.В. Механізми і перспективи функціонування туристичних кластерів в Одеській області. *Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць; за ред. Зверякова М.І. (головн.. ред.) та ін..* Одеса: Одеський національний економічний університет. Одеса, 2018. – Вип. 67 (3). – С. 44-52.
54. Незвещук-Когут Т.С., Чорний Б.С. Гармонізація інституційного розвитку сільського зеленого туризму з європейською практикою. *Розвиток прикордонних регіонів в системі транскордонного співробітництва*: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Чернівці, 27-28 квітня 2017 р.). Чернівці: Місто, 2017. С. 207-209.
55. Нездоймінов С.Г. Аграрний туризм як фактор стратегії «зеленої» економіки. *Інноваційна економіка*. 2012. №6. С. 32.
56. Нездоймінов С. Г., Андреева Н. М. Соціально-економічні передумови формування територіальної мережі агротуризму. *Економічний вісник Донбасу* № 3 (33), 2013. С. 110 – 114.
57. Нездоймінов С.Г., Герасименко В.Г. Аграрний туризм як вид підприємництва: монографія. Одеса: Пальміра. 2011 178 с.
58. Нездоймінов С. Г. Регіональний досвід маркетингу сільського зеленого туризму. *Родові поселення – механізм формування державних пріоритетів розвитку сільських територій України в умовах євроінтеграції*: матеріали міжнародної наук. - практич. конф., 22 квітня 2016 р. Житомир: Рута. 2016. С. 72-75.

59. Оппельд Л.І., Гордіян А.О. Міжнародний досвід зеленого туризму в Україні: проблеми та перспективи. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» 2014. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2667>. (дата звернення: 26.01.2019).
60. Оснач О.В. Чорний О.В. Аналіз чинників розвитку підприємств сільського зеленого туризму. *Актуальні проблеми економіки та права: теорія та практика*: матер. Всеукр. наук.-практ. семінару (м. Київ, 22 травня 2015 р.). – К.: Державний університет телекомунікацій, НМЦ Державної служби фінансового моніторингу України, 2015. С. 136-138.
61. Особливості розвитку зеленого туризму в Україні: Оглядова довідка Міністерства культури України. URL: <http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/index;jsessionid=E6A685029DE34>. (дата звернення: 26.01.2019).
62. Офіційний сайт сільського зеленого туризму Одеського регіону URL: <http://greenodessa.com/ru/>. (дата звернення: 14.01.2019).
63. Офіційний сайт Співки сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні. URL: <http://www.greentour.com.ua>. (дата звернення: 26.01.2019).
64. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія за заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса, ОНЕУ. 2016. 262 с.
65. Папш В. В. Сільський зелений туризм як пріоритетний напрям розвитку сільських територій України. *Агросвіт*. 2015. № 18. С. 17–22.
66. Передрій Н.О. Напрями розвитку сільського зеленого туризму в Україні. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. Серія «Економічні науки». 2014. Вип. 1(8). Т. 1. С. 265–270.
67. Перспективи розвитку сільського зеленого туризму в Україні. URL: http://tourlib.net/statti_ukr/siltur7.htm. (дата звернення: 15.01.2019).
68. Перспективи розвитку сільського та екологічного туризму в Україні: монографія / за заг. ред. М.Х. Шершуна. Рівне: Видавець Олег Зень, 2016. 264 с.

69. Портер М. Международная конкуренция: конкурентные преимущества стран; пер. с англ. М.: Международные отношения, 1993. 546 с
70. Про внесення змін до Закону України “Про туризм”: Закон України. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 13. Ст. 180) із змінами, внесеними згідно із Законом № 222-VIII (222-19) від 02.03.2015 р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 23. Ст. 158.
71. Програма добровільної категоризації садиб у сфері сільського зеленого туризму «Українська гостинна садиба», затверджена Спілкою сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні від 6 травня 2008р. № 46. URL: <http://www.greentour.com.ua/english/category/low>. (дата звернення: 26.01.2019).
72. Програма розвитку туризму та курортів в Одеському регіоні на 2017-2020 рр.: Рішення Одеської обласної ради від 23 грудня 2016 року за № 285-VII. URL: <https://oda.odessa.gov.ua/statics/pages/files/5a58d0f18f339.pdf>. (дата звернення: 25.01.2019).
73. Проект Закону України “Про сільський зелений туризм” № 4299 від 23.10.2003 р.; Сесія реєстрації: 4 сесія IV скликання ВРУ. URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4>. (дата звернення: 25.01.2019).
74. Про сільський аграрний туризм: Проект Закону України. URL: <http://www.minagro.gov.ua/page/?10318>. (дата звернення: 25.01.2019).
75. Пугач Н.А. Інформаційно-консультаційне забезпечення розвитку сільського туризму. Економіка АПК. 2014. № 9. С. 62-68.
76. Рутинський М.Й., Зінько Ю.В. Сільський туризм: Навчальний посібник. К.: Знання, 2008. 271 с.
77. Савіцька О. П., Савіцька Н. В. Розвиток агротуристичних підприємствскладова збалансованого розвитку сільських територій. *Європейська інтеграція та міжнародна безпека туризму*. Зб. міжнар. наук.-практ. конф. (22 квіт. 2015 р.). 2015. С. 229–237.
78. Сайт «Зелений туризм» URL: <http://ruraltourism.com.ua/index2.php>. (дата звернення: 27.01.2019).

79. Саковська О. М. Визначення ефективності рекламно-маркетингових заходів з просування туристичного продукту на регіональному рівні. Бізнесінформ. 2018. № 7. с. 327 – 335.
80. Саух І.В. Державне регулювання розвитку туризму: сутність поняття та проблеми визначення. Актуальні проблеми економіки. 2014. № 4(154). С. 59-65.
81. Сільський зелений туризм. Білорусь. URL: http://pidruchniki.com/2015073165657/turizm/silskiy_turizm_inshih. (дата звернення: 26.01.2019).
82. Смолій В.А., В.К. Федорченко, В.І. Цибух. Енциклопедичний словник-довідник з туризму. К.: Видавничий дім «Слово». 2006. 372 с.
83. Степанов В. Ю. Сільський зелений туризм в Україні: проблеми та перспективи. Регіональне управління та місцеве самоврядування. 2018 №1. С.1-5.
84. Стратегія економічного та соціального розвитку Одеської області до 2020 року. URL: <http://oda.odessa.gov.ua/socialnoekonomchnij-rozvitok/strategiya-ekonomchnogota-socialnogo-rozvitku-odeskooblast-do-2020-roku/>. (дата звернення: 22.03.2019).
85. Теличкань В. В. Просування агротуристичних послуг за допомогою сучасних інформаційних технологій. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. 2018. №27(2). С.169-175.
86. Тищук І.В. Концептуальні засади формування розвитку зеленого туризму в регіоні. Економічний форум. 2015. № 2. С. 146 - 155.
87. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія. К.: Київський національний торговельно-економічний університет. 2006. 537 с.
88. Траченко Л. В., Тымчук С. В., Нещадим Л. М. Социальное значение зеленого туризма в контексте развития сельских территорий Украины. Современные технологии управления. 2015. №.1(49). С. 43–47.

89. Туєва О.М. Сільський зелений туризм як категорія аграрного права. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2016. Випуск 4. Том 1. С.99-102.
90. Туристична діяльність в Одеській області, Статистичний бюлетень за 2017 р. Головне управління статистики в Одеській області. Одеса. 2017. 51 с.
91. Чепурда Л.М. Концептуальні основи використання туристичних ресурсів на засадах сталого розвитку. Економічний форум. 2015. № 2. С. 155-160.
92. Чорний Б.С. Організаційно-економічні засади функціонування малих форм господарювання у сільському зеленому туризмі. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Вип. 1 (10). Полтава: ПДАА. 2015. С. 283-289.
93. Чумаченко Ю. С., Чумаченко Є. С. Імплементация маркетингу у сільському туризмі як прагматичний засіб розвитку галузі. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics». 2018. №7. С. 203-210. URL:: http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_2018_7_24. (дата звернення: 22.03.2019).
94. Щодо скасування обов'язкової сертифікації готельних послуг та послуг харчування: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі від 30 липня 2012 року №876. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1595-12> (дата звернення: 26.01.2019).
95. Ящук А.Р. Перспективи розвитку сільського зеленого туризму в Україні. *Сучасні проблеми і перспективи економічної динаміки*. Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Умань, 30 листопада - 1 грудня 2017 р.) Умань: ВПЦ «Візаві», 2017. С. 325-326.
96. Halkiv L., Kulyniak I. Agrohoteles and rural tourism in the Ukrainian and Polish border regions. *Czech Journal of Social Sciences, Business and Economics*. 2016. Vol. 5. Is. 4. P. 6–13.
97. Dictionary of Travel. Tourism and Hospitality. Ed. S. Medlik. London: Butterworth-Heinemann Etd. 1993. P. 43.